

NØDRET OG NØDVÆRGE

- Straffeloven fastsætter, at ulovlige handlinger, der er foretaget af nød er straffrie, hvis handlingen var nødvendig for at afværge en truende skade på person eller værdier – og lovovertredelsen (magtanvendelsen) anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.
- Det ligger i de nødretlige regler, at man altid skal benytte det mindst indgribende middel.
- Indgrebet skal være kortvarigt og foranstaltningen skal stoppes, så snart der ikke længere er brug for den.

FOTO: OLE LIND / RITZAU SCANPIX

DEMENTE BØR TILBYDES TEST FOR COVID-19

Det kan blive en stor udfordring at isolere coronasmittede demente. Socialchefernes formand håber på flere test, så demente med hoste ikke bliver isoleret uden grund. Udvikler situationen sig voldsomt, kan nødret måske bruges til at låse døre på plejehjem.

tekst **GITTE JOHANSEN**

To tredjedele af beboerne på landets plejehjem lider af en demens sygdom, og netop den gruppe giver særlige udfordringer under coronaepidemien. Mennesker med demens har vanskeligt ved at forstå situationen. De har svært ved at overholde regler om håndhygiejne og afstand, og de kan, derfor – uden at ville det – udsætte både sig selv og andre for smitte.

– Det er en gruppe, som stiller store krav til personalet. Det er vigtigt, at vi altid tænker på det yderste led. Både borgerne men også de medarbejdere, som skal tackle tingene, siger Helle Linnet, der er formand for Foreningen af Social-, Sundheds og Arbejdsmarkedschefer.

Hun peger på, at det i situationen er nødvendigt at tænke på både hensynet til den smittede og hensynet til de øvrige beboere.

– Det er en svær balance. Pårørende til beboere, som ikke er smittet, vil gerne have deres kære bliver skærmet for smitte. Men det er svært at isolere mennesker med svær demens, som ikke forstår, hvad der foregår

omkring dem. Det er svært at drage den rigtige omsorg for dem, når de er isoleret, og derfor skal vi helst ikke skærme flere demente end nødvendigt, siger Helle Linnet. For at undgå den situation håber Helle Linnet, at myndigheder åbner op for, at demente kan blive testet, hvis de har symptomer som hoste eller feber.

– Jeg har virkelig prøvet at appellere til, at vi får lov til at teste, hvis vi har mistanke om, at en borger med demens er smittet med corona. Det vil være så synd, hvis vi laver en masse særlige tiltag overfor en dement beboer, hvis en test kunne vise, at tiltagene er overflødige. Jeg håber derfor, der bliver etableret en mobil enhed, som kan teste den her meget sårbare gruppe, siger Helle Linnet.

Ifølge Helle Linnet er det vigtigt at pege på alvoren, for hvis først smitten breder sig på landets plejehjem, bliver frontpersonalet sat i en yderst vanskelig situation.

– Vi har nogle meget dygtige medarbejdere, som i første omgang skal bruge alle deres gode pædagogiske redskaber til at skærme folk, men kommer vi til at stå i meget problematiske situationer, må det være sundhedsmyndighederne, som går ind og guider os og tager stilling til, om der skal laves særlige tiltag, siger Helle Linnet.

Låste døre

Med den formulering henviser formanden for socialcheferne til en igangværende diskussion om, hvorvidt kommunerne kan gribe til nødret og låse døren ind til smittede demente for at forhindre smittespredning på plejehjem. Det vil ifølge professor i sundhedsret ved Aarhus Universitet Helle Bødker Madsen ikke umiddelbart være tilladt. – Nødret er noget, man kan bruge ganske kortvarigt i en akut situation. Det er ikke noget, man kan bruge som en dagligdags løsning. Det ligger i nødretssituationen, at man i en akut situation må opgive friheden for at opnå noget større, men det er ikke en løsning, der kan køre over længere

tid, siger Helle Bødker Madsen.

Den tolkning er Thomas Elholm, professor i strafferet ved Københavns Universitet, enig i, men han er alligevel ikke helt afvisende overfor, at kommunerne kan bruge reglerne om nødret under epidemien.

– Vi er i en meget ekstrem situation, og jeg vil ikke udelukke, at der kan opstå situationer, hvor man vil sige, at de nødretslige regler kan komme i anvendelse. Men der skal meget til, og der gælder hele tiden det princip, at hvis man kan gøre noget, som er mindre indgribende, så skal man gøre det, og har man taget en foranstaltning, så skal man stoppe den med det samme, når der ikke længere er brug for den, siger Thomas Elholm.

Nødret bliver normalt brugt, når der er en overhængende risiko for et overgreb eller overfald, som kan bringe en person selv eller andre i fare, og derfor skal der helt særlige omstændigheder til for at gribe til nødret i forbindelse med coronavirus.

– Hvis det er dig eller mig, der er i risiko for at blive smittet, så kan man ikke gøre det. Men hvis vi forestiller os en situation, hvor en plejehjemsbeboer, der er smittet med corona gerne vil hen og give et kram til en ældre lungesyg beboer på 84 år, så kan man godt forestille sig, at man med magt blev nødt til at holde den coronasmittede tilbage, fordi man siger, at den 84-årige er i en stor risiko. Det kan ikke udelukkes, siger Thomas Elholm.

Meget kommer til at afhænge af epidemiens udvikling. Får vi italienske tilstande med et sundhedsvæsen i kaos, kan meget ændre sig.

– Situationen kan blive så tilspidset, at der opstår en nødsituation, som de nødretslige regler jo handler om. Nødret giver også mulighed for at gå ind og kræve påbud overholdt. Altså du må ikke gå ind i det rum, og hvis du alligevel går ind, så tager man fat i dig. Hvis situationen på et plejehjem bliver meget hektisk, så kan man ikke helt udelukke, at man bliver nødt til at udstede sådan nogle påbud. Men det vil kun være i

“ Situationen kan blive så tilspidset, at jeg ikke vil udelukke, at der kan opstå situationer, hvor man vil sige, at de nødretslige regler kan komme i anvendelse.

Thomas Elholm, professor i strafferet ved Københavns Universitet

situationer, hvor der er stor fare for de andre beboere, siger Thomas Elholm.

Ingen besøg

I Alzheimerforeningen er der stor fokus på situationen. Formanden frygter både for de dementes helbred og deres livskvalitet.

– Epidemien giver uro og angst blandt mennesker med demens. Mennesker med svær demens vil mærke uroen blandt omgivelserne, men de har svært ved at give udtryk for det. I den situation er det afgørende, at der er personale nok til at tage hånd om og berolige beboerne, siger Nis Peter Nissen.

Her er det ifølge Nis Peter Nissen en afgørende pointe, at landets plejehjem har lukket dørene, så pårørende ikke længere er velkomne af frygt for smitte.

– Mange pårørende tager sig dagligt af deres demente familiemedlemmer. Vi risikerer, at demente dør af sult, hvis der ikke er tilstrækkeligt med personale, der har tid til at sidde sammen med dem og sørge for, at de spiser den mad, der bliver stillet foran dem. Det er en opgave, som mange pårørende varetager til hverdag, siger Nis Peter Nissen. Han opfordrer alle parter til allerede nu at se på, hvordan der skaffes ekstra personale og frivillige hænder.

– Lige så vel som vi er bekymrede for antallet af respiratorer, så får vi også en kæmpe udfordring med at skaffe personale nok på landets plejehjem, hvis epidemien udvikler sig voldsomt. Vi håber jo, at strategien virker, så vi ikke får coronasmitte ud på plejehjemmene. Men bliver det værre, står kommunerne med en kæmpe udfordring, siger Nis Peter Nissen. ■ gij@kl.dk

“ Vi skal både tænke på hensynet til den smittede og hensynet til de øvrige beboere, som skal skærmes mod smitten. Det er en svær balance.

Helle Linnet, formand for Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer